

पंचदशः पाठः

माधवस्य प्रियम् अंगम्

प्र.1 एकपदेन उत्तरत (एक पद में उत्तर लिखिए)–

(क) अंगानाम् (ख) माधवः (ग) सर्वाणि अंगानि (घ) संगीतं (ङ) कर्णः

प्र.2 पूर्णवाक्येन उत्तरत (पूर्णवाक्य में उत्तर लिखिए)–

(क) हस्तः वदति – मम कारणेन माधवः लिखति, गृहकार्यं करोति, वस्तूनि आनयति च। अतः अहम् एव श्रेष्ठः।

(ख) पादेन सहायतया माधवः चलति।

(ग) माधवः यदा मार्गं गच्छति तदा पृष्ठतः यानानां ध्वनिं यदि न श्रृणोति सावधानः च न भवति, तर्हि दुर्घटना भवेत्।

(घ) माधवः मुखेन सहायतया भोजनं करोति, भाषणं करोति, शिक्षकस्य प्रश्नस्य उत्तरं वदति।

(ङ) सर्वाणि अंगानि कोलाहलं कुर्वन्तु।

(च) शरीरस्य सर्वाणि अंगानि माधवस्य कृते उपकारकानि सन्ति।

प्र.3 पट्टिकायाः प्रदत्तैः शब्दैः सहायतया रिक्तस्थानानि पूरयत (पट्टिका में दिए गए शब्दों की सहायता से रिक्त स्थानों की पूर्ति कीजिए)–

(क) गृहकार्यं (ख) कारणेन (ग) माधवः (घ) भवन्तः (ङ) कोलाहलं (च) विचारयति
(छ) नयनाभ्याम्

प्र.4 शरीरस्य अंगानां नामानि लिखत (शरीर के अंगों के नाम लिखिए)–

शिरः, कण्ठः, हस्तः, जानुः, पादः, मुखम्, उरुः, उदरम्, जंघा, टंका

प्र.5 अंगानां संख्या लिखत (अंगों की संख्या लिखिए)–

(क) एकः (ख) द्वौ (ग) द्वौ (घ) एकम् (ङ) द्वे (च) द्वौ (छ) द्वात्रिंशत् (ज) एका

प्र.6 मेलनं कुरुत (मिलान करें)–

(क) नयनम् – पश्यति, (ख) कर्णः – श्रृणोति, (ग) पादः – चलति, (घ) हस्तः – वस्तूनि आनयति,

(ङ) नासिका – जिघ्रति, (च) मुखम् – खादति

प्र.7 शरीरस्य कस्मिन् अंगे किं धार्यते, उचितं मेलनं कुरुत (शरीर के किस अंग में क्या धारण किया जाता है, उचित मिलान कीजिए)–

(क) अंगुल्याः (ख) हस्ते (ग) चरणौ (घ) कण्ठे (ङ) नासिकया (च) मणिबन्धः (छ) नयने

(ज) ललाटे

- प्र.8 पट्टिकायाः चित्वा शरीरस्य अंगानां तेषां लिंगानुसारं लिखत (पट्टिका से चुनकर शरीर के अंगों को उनके लिंग के अनुसार लिखिए)–
पुल्लिंगम् – कर्णः, नखाः, हस्तः, कपोलः
स्त्रीलिंगम् – नासिका, ग्रीवा, कटिः, भ्रूः
नपुंसकलिंगम् – चिबुकम्, नेत्रम्, ललाटम्, उदरम्,
- प्र.9 वाक्यं शुद्धम् अशुद्धं वा इति सूचयन्तु (वाक्य शुद्ध हैं या अशुद्ध लिखिए)–
(क) अशुद्धम्, (ख) शुद्धम्, (ग) अशुद्धम्, (घ) शुद्धम्, (ङ) शुद्धम्
- प्र.10 शब्दार्थान् मेलयत (शब्दों का अर्थों के साथ मिलान करें)–
(क) सबलाः – बलवन्तः, (ख) कोलाहलं – आरवः, (ग) स्मितं – मंदहासः,
(घ) अनुक्षणम् – सत्वरं, (ङ) गृहकार्यं – गृहे पठनकर्म
- प्र.11 अधोलिखितं गद्यांशं पठत प्रश्नान् च उत्तरत (निम्नलिखित गद्यांश को पढ़कर प्रश्नों के उत्तर लिखिए)–
(i) एकपदेन उत्तरत (एक पद में उत्तर लिखिए)–
(क) (2) संगीतं (ख) (4) मुखेन (ग) (4) कर्णः (घ) (1) शिक्षकस्य
(ii) पूर्णवाक्येन उत्तरत (एक वाक्य में उत्तर लिखिए)–
(क) माधवः यदा मार्गं गच्छति तदा पृष्ठतः यानानां ध्वनिं यदि न श्रृणोति सावधानः च न भवति, तर्हि दुर्घटना भवेत्।
(ख) माधवः मुखेन सहायतया भोजनं करोति, भाषणं करोति, शिक्षकस्य प्रश्नस्य उत्तरं वदति।
(iii) भाषिक कार्यम् (भाषिक कार्य)–
प्रदत्तविकल्पेभ्यः उचितम् उत्तरं चित्वा लिखत (दिए गए विकल्पों में से उचित उत्तर चुनकर लिखिए)
(क) (3) तृतीया (ख) (2) वद् (ग) (1) कर्णः (घ) (4) क्त्वा